

Den Briljanta

Det är lunchmöte med ett läkemedelsföretag och stämningen i konferensrummet är den vanliga: lite inställsamt säljande och professionell från läkemedelsrepresentanten medan publiken är aningen loj, men hungrig och tar för sig av bjudmaten med god aptit. Ämnet för dagens föreläsning är antibiotikaresistens och företaget har med sig en extern expert. Föreläsaren berättar om det ökande problemet med antibiotikaresistens och de skrämmande effekterna det kan komma att ha på samhället.

Efter några PowerPoint-bilder hörs en röst från publiken: »Det är inte svenska patienter i den tabellen.« Det blir helt tyst i salen. En känsla av förväntan sprider sig i rummet, som på skolgården inför det stundande slagsmålet. Föreläsaren replikerar snabbt att »jodå, tabellen visar svenska förhållanden«. Rösten återkommer med en kyla som får blodet att isa sig, i alla fall hos föreläsaren. »Siffrorna kommer från studien X. Tabellen som du visar innehåller patienter från baltiska sjukhus, inte svenska.«

Några sekunders tystnad följer, ingen i publiken tuggar längre. Föreläsaren rodnar när han upptäcker att han gjort ett fel och, säkert av misstag, tagit in fel data. Min kollega, som rösten tillhör, minns inte bara studien, som är flera år gammal, utan även jämförelsematerialet som nu felaktigt presenterats. Hon är den Briljanta och överträffas bara av diktens dr House – och jag får en kort tid spela i hennes lag. Det är egentligen en felskrivning för vi spelar möjligen samma sport, men i helt olika lag och ligor: jag i Mossens BK, hon i AC Milan.

Att arbeta med den Briljanta är en lektion i medicinens kärna – och ödmjukhet inför den egna förmågan. Inget lämnas åt slumpen, ingen skonas från intellektet och skärpan. Konflikterna är många och för många upprivande. Den Briljanta är en lysande kliniker, men en betydligt sämre diplomat. Kraven är höga och toleransen för misstag

Foto: Colourbox

obefintlig. Allra hårdast driver hon sig själv i sin strävan efter att patienterna ska få den bästa tänkbara vården. Det är inte roligt för någon – men framför

»Hon är den Briljanta och överträffas bara av diktens dr House – och jag får en kort tid spela i hennes lag.«

allt inte för begåvade läkare – att känna sig dumma och slarviga. Flera mår dåligt och är irriterade. Det finns säkerligen flera aspekter och synsätt på vad som händer, men resultatet blir att bråken tar över och den Briljanta väljer att sluta. Kliniken har undkommit en del konflikter, men förlorat en drivande kraft mot excellens.

I tidskriften *Chef* intervjuas psykologiprofessorn Liisa Keltikangas-Järvinen, som hävdar att social kompetens dels är överskattat, dels kan vara direkt skadligt. De sociala ägnar stor tid åt att vara just sociala, i stället för att prioritera något så tråkigt som sitt arbete. Den sociala aspekten är inte oviktig för läkare eftersom en stor del av arbetet ställer höga krav på förmåga till samarbete och empati. Men i den modernt

kundcenterade vården måste det även finnas plats för dem som har förmågor som de flesta av oss saknar, oavsett om de passar in i fikarummet eller inte.

Hur behåller vi och får ut det mesta av de väldigt få genierna? De obekväma, de som stör den inrotade tillvaron och ifrågasätter den rådande normen som inte god nog. Så långt ifrån lagom och jantelag som man kan komma i Sverige. De som ser ett fullständigt orealistiskt mål vid horisonten och vill driva oss dit trots att det är bekvämare att sitta stilla och göra som vi alltid gjort. För likaväl som vården behöver konformitet och strömlinjeformning behöver vi även lite briljans. ■

Jakob Endler
ST-läkare

Södersjukhuset, Stockholm
jakob.endler@sodersjukhuset.se